

Yeni Bir Dünya Görüşü Olarak ATATÜRKÇÜLÜK

Prof. Dr. Mustafa KESKİN

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Özet

1920'lerde teşekkül etmeye başlayan yeni Türk Devleti'nin önünde, siyasî tercih seçeneği olarak üç sistem bulunuyordu: İslâmiyet, Komünizm ve Klasik Demokrasi. Dünya görüşü esnek bir kavram olarak hem bir nazariye hem de bir aksiyondur. Bir yerde ortak şuur, bir yerde yaşayış tarzıdır. Bir çağın veya çağların ürünü, düşünceleri besleyen ana topraktır. Batı insanının şuuruna yön veren düşünceleri üç başlık etrafında toplayabiliriz: Hıristiyan dünya görüşü, burjuva dünya görüşü, sosyalist dünya görüşü. Kilise başlangıçta ezilenler adına konuşurken sonra Sezar'ın emrine girdi. Yığınları uyuşturmak, ayaklanmaları önlemek ve imtiyazları meşrulaştırmak için Tanrıya yalan söyletmiş, bir avuç derebeyinin fetvacısı olmuştur. Bir dünya görüşünden çok değişmez bir mertebeler dizisi içinde dondurulmuştur. Hıristiyanlığı bir kurtuluş ışığı olarak gören köleler şimdi toprak kölesidirler. Çalışan, vergi veren, adsız ve haysiyetsiz bir kalabalıktır.

Türk dünyasında İslam, 19. yüzyıla kadar vahye dayalı insanları birleştiren, bütünleştiren, Mimar Sinan, İtri, Mevlana gibi Türk büyüklerinin yetişmesinde bir ilham kaynağı olan bir din idi. Ancak 19. yüzyılda Osmanlı'nın gerilemesi, sonuçta çöküş sürecine doğru girişi neticesi yeni Türk devletinin kurulmasında ve yönetilmesinde yeni bir dünya görüşü olarak Atatürkçülük benimsenmiş, devlet sistemi ile dinin alanları birbirinden ayrılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Atatürkçülük, Demokrasi, dünya görüşü, değişme, Cumhuriyetçilik.

Abstract

In the beginning of the establishment of Republic, there were three political choices in front of new Turkish State. Islamism, Communism, and Classical Democracy. Worldview as an indefinite concept is both a theory and an action. It is a collective conscious in a place and a life style in another area. It is a product of centuries and a motherland, which feeds the thoughts. We can classify thoughts, which orient conscious of western people into three subtitles. Christian worldview bourgeois worldview, socialist world view. Church was speaking o behalf of under repressed people, later became under the yoke of Sezar. Church became the mouth of a small minority of feudal lord to intoxicate masses to prevent the revolt, to legalize privileges in the name of God.

Islam in Turkish land was a religion which revealed by God, connects people in a whole, give inspiration to educate people like Mimar Sinan, Itri, Mevlana. But, in 19th century onward by collapsing Ottoman Empire and reestablishing a new Turkish State Kemalism as a new governing system was accepted. It is given to religion a new role in accordance to new age.

Key Words: Kemalism, democracy, worldview, change, republicanism.

1. Giriş

1789 Fransız Devrimine kadar toplumda üç sınıf mevcuttur. Bunlar ruhban ve aristokrat sınıfı, burjuva sınıfı ile işçi ve köylü sınıfıdır. Bunlar sürekli mücadele halinde olmuşlardır. Burjuvazi üçüncü sınıfı teşkil etmiştir. Burjuvazi dünya görüşünde sınıf yerine milletler, daha doğrusu insanlık vardır. Bunlar, kendi çıkarlarının insanlığın çıkarları olduğuna inanarak dünya görüşlerini oluşturdular. Liberalizm veya ferdiyetçilik üç sütun üzerinde yükselir: hürriyet, akıl ve fert. Fransız Devriminden sonra üçüncü sınıf parçalanır, burjuvazi mücadele arkadaşlarını ziyafet sofrasından kovar. Bilgi de servet de onun tekelindedir. İnsanlar kanun karşısında eşittirler, ama kanunu yapan burjuvazidir. Burjuvazi, bir yandan eski imtiyazlılarla savaşmak bir yandan da yoksul yığınların uyanmasını önlemek zorundadır. Liberalizmin göklere çıkardığı hürriyet hür bir küme hür bir tilki hürriyeti gibiydi.

1789 Fransız Devrimi siyasal eşitliği gerçekleştirmiştir. Fethedilmeyen tek eşitlik kalmıştır: iktisadî eşitlik. Sosyalizm, iktisadî eşitliği fethetmeye soyunmuştur. Bencil ve maddeci bir dünyada bir ızdırap çılgılığı, bir fetih rüyası olarak görünmüştür. Kendisini bütün imtiyazların ölüm çanı olacağını ilan etmiştir¹.

Bize gelince Osmanlı ülkesinde 19. Yüzyıla değin ortak bir şuur vardı. İslâmiyet, vahye dayanan bir hakikatler bütünü ve bütün bir toplumsal düzenin temeli idi. Herhangi bir kavmin veya sosyal bir sınıfın değil, bütün bir ümmetin inançlarını dile getiriyordu. Birleştirici idi. Tek Allah, tek kitap, tek hakikat, tek halife ve tek dünya özelliği idi. Bu dünya görüşü mimarîde Sinan, şiirde Bakî ve musikîde İtrî olarak tecelli etmiştir.

Medeniyetler de her canlı gibi ihtiyarlar. Hükümlerin akıcılığı zamanla kalıplaşır. Bilinç ezeli hakikatin yüzeyinde bocalar. İslâm'ın dünya görüşü bütünlüğünü kaybeder. Avrupa'nın maddî fetihleri çöküş devrinin ulemasını afallatır. Bu devrin ulemasına göre İslâm'ın çöküşü hikmetine akıl erdiremedikleri bir gazab-ı ilahîdir. Çöküşün nedenleri üzerinde durmazlar, susarlar ve sahneden çekilirler. Yerlerini, Avrupa'nın imal ettiği yeni bir insan tipi alır: Müstağrib. Kelimenin sözlük anlamı şaşkındır. Hem suda hem karada yaşayan bu hilkat garibesini giderek büsbütün geçmişinden kopar. Artık ne Asyalıdır ne Avrupalıdır. Ne Müslümandır ne Hıristiyandır. İrfanından kopan ana dilini bile unutan müstağribler kafilesi kime ve neye bağlanacağını dahi bilmiyordu. Bunlar efendisinin ilaçlarını çalıp, şifa niyetine içen ahmak uşaktırlar².

2. Atatürkçülüğün Doğuşu

Osmanlı yapısı, birdenbire olmasa bile, çökmüştür. Bu çöküntünün harabeleri arasında sonuna kadar yaşanılmazdı. Yeni bir değerler bütününe veya yeni bir hayat tarzına ihtiyaç vardı. 1920'lerde kurulmaya başlanan ve 1923'te dünya milletleri içinde bağımsız hüviyetiyle yerini alan Türkiye Cumhuriyeti "binlerce yıldır çekilen millî musibetlerin bir intibahı ve bu aziz vatanın her köşesini sulayan kanların bir bedelidir"³. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni kuran Türk halkının yeni,

millî karakterli, insanlığı kucaklayan bir dünya görüşüne ihtiyacı vardı. İncamız odur ki Atatürkçü dünya görüşü modern Türkiye'nin bir değerler toplamı, Türk tarihinin bir muhassalası ve neticesidir. Dünya görüşleri veya değerler manzumesi, tarihî deneyimler ve kazanımlar inbikten geçirildikten ve tortularından arındırıldıktan sonra teşekkül etmeye başlar ve zamanla olgunlaşır. “Kem âlet ile kemâlât olmaz” mış. Eğer yanlış araçlar kullanılmazsa kâmil anlamda özgün bir dünya görüşü olarak Atatürkçülük yalnız Türk milleti için değil, bütün insanlık için de kemâlin son mertebesi olabilir.

Türk İnkılâbını inşa edenler Avrupa'nın klasik demokratik parlamenter sistemini benimsemişlerdir. Osmanlı asırlarında, her dokuz günden birinin savaşla geçirilen bir dünyanın hayat tarzının tercih edilmesi ilk bakışta şaşırtıcı olabilir. Ancak dikkat edildiğinde görülecektir ki bu tercih son derece isabetlidir. Her türlü duygu ve hayallerden, önyargılardan arındırılmış akılcı ve bilimsel bir karardır. Hıristiyan Avrupa'yı tabiata egemen kılan usullerin, yöntemlerin benimsenmesinden daha doğru bir karar olamaz.

Yeni Türk Devleti'nin temellerine bakıldığında, bunların ortak bir işleve sahip oldukları ve özgün özellikler içerdikleri görülür. Türk inkılâbının önde gelen nazariyatçılarından Ziya Gökalp'in Türk millî karakterini yansıtan tespiti önemlidir. Ona göre “Türkler istiklâlci oldukları için komünist, dayanışmacı oldukları için de kapitalist olamazlar⁴”. Türkler, komünist veya kapitalist olamayacaklarına göre, kendilerine özgü bir dünya görüşüne sahip olmalıydılar. Atatürkçü dünya görüşünü bu açıdan algılamanın isabetli olacağını düşünüyorum.

Mustafa Kemal, öğrencilik yıllarından itibaren Cumhuriyetçidir. Ona göre Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli “Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü” dür. Ruhen demokrat doğmuş bir milletin şiarına en uygun rejimdir. Cumhuriyet, egemenliğin bir şahsa, bir aileye, bir zümreye ait olmadığı, başta devlet başkanı olmak üzere, yönetim organlarının seçimle belirlendiği bir sistemi ifade etmektedir. Demokrasi, tamamen bir ruh ve anlayıştır. Yeni Türkiye Devleti'nin şekli Cumhuriyet, ruhu demokrasidir. Benimsenen klasik demokratik parlamenter sistemin esası da budur. Adı geçen sistemin Türkiye'deki tecellisi de elbette cumhuriyet ve demokrasi birlikteliğidir. Halkçılığı bu gözle tahlil edince “sınıfsız-ımtiyazsız bir toplum” yaratmanın Atatürkçü dünya görüşünün somut bir tecellisi olduğunu kabul etmemiz gerekir. Madem ki “Millî Mücadeleyi yapan doğrudan doğruya milletin kendisidir” öyleyse bu milletin bireylerinden bir kısmının öteki kısmına üstünlüğü, her hangi bir ayrıcalığı olamazdı. “Halka rağmen halkçılık” Millî Mücadeleyi yapan ve Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran halka saygısızlık gibidir. Edebiyatımızda yer edinmiş iki kelime toplumumuzda birlikte ifade edilmektedir: ilim ve irfan. İlim medeniyeti, irfan kültürü, harsı ifade etmekte ve çağrıştırmaktadır. 1920'lerde ve izleyen yıllarda Türk halkının ilmî bakımdan yetersizliği, geri kalmışlığı elbette bedihi bir hakikattir. Lâkin kültürsüz, yani irfansız olduğunu söylemek Türk halkına bir bühtandır. Türk halkının irfan dünyasını, kültürünün köklülüğünü bilmeyenler, Millî Mücadelenin nasıl başarıldığına elbette akıl erdirememektedirler ve “hay-

ret makamında” bulunmaktadır. Cumhuriyeti kuran halkımız, uzun ömürlü devletler ve şumullü medeniyetler kurmuş bir milletin varisleridir. Böyle olunca “halka doğru” ve “halkla beraber” değerler bütünü örmek gerekiyordu. Atatürkçülük Türk milletinin geçirdiği bir dizi acı olayların ortaya çıkardığı bir ideoloji olmuş, genç Türkiye Cumhuriyeti’nin yaşama çabasını temsil etmiş, dolayısıyla cihanşumul olmaktan çok millî bir karaktere sahip olmuş, Türk milletinin sosyal, siyasal ve ekonomik ihtiyaçlarına çözüm getirmeyi amaçlamış ve bağımsızlık mücadelesi veren milletlere örnek olmuştur.

Atatürkçü dünya görüşünün millî bir karaktere sahip olduğunun önemli bir kanıtı milliyetçiliğidir. Milliyet ilkesi “bir milletin diğer milletlere nispetle doğal veya sonradan edinilmiş özel karakterler sahibi olması, öteki milletlerden farklı bir organ teşkil etmesi, onlardan ayrı olarak ancak onlara paralel gelişmeye çalışması”dır⁵. Mustafa Kemal Atatürk’e göre milliyet prensibi “çağdaştır ve uluslar arası genelleşmiştir. Türklüğümüzü korumak için oldukça özen göstereceğiz. Türkler medeniyette asildirler⁶.” Her millet medenî olabilir. Fakat her millet medeniyette asil olamaz. Türk milletinin medeniyette asil olduğunun en yakın kanıtları, Kore ve Japonya’da düzenlenen dünya futbol şampiyonasında futbolcularımıza, teknik heyetimize, Somali’de, Bosna-Hersek’te, Kosova’da, Afganistan’da ve daha başka yerlerde görev yapan askerî birliklerimize ve komutanlarına gösterilen tezahüratta, sevgi ve bağlılıkta görülebilir.

Çok sayıda milleti esaretten kurtarıp, kendi millî egemenliğine kavuşturan milliyetçiliktir. Yeni Türkiye Devleti bütün dünyaya hâkim o kudretli düşüncenin Türkiye’de tecellisi ve ortaya çıkmasıdır. Yakın geçmişte Türk milletinin uğradığı bela ve musibetlerin en önemli sebebi milliyetçilik konusunda gecikmesi ve tembellik göstermesidir. Türk milliyetçiliği saldırgan, kendi dışındaki milliyetleri küçümseyici değildir. Şu sözler bizzat Atatürk’e aittir. “Bizim milliyetperverliğimiz her halde bencil ve kendini beğenmiş bir milliyetperverlik değildir⁷”.

Türk milliyetçiliğinin kapsam alanı, sınırları misâk-ı millî ile belirlenen Türkiye olmakla beraber “esaret altında yaşayan dindaşlarımızın buldukları yerlerde bağımsızlıklarını kazanmalarını, tam bir bağımsızlıkla ülkelerinin zenginleşmesine ve gelişmesine çalışmalarını dilemektedir⁸.” Ayrıca “bugünkü sınırlarımız dışında yaşayan, isteyerek veya istemeyerek başka siyasî zümrelerle kader ortaklığı yapmış, bizimle dil, ırk, menşe birliğine sahip, tarihî ve ahlakî yakınlığı bulunan Türk toplulukları ile dayanışmayı⁹” öngörmektedir.

Laiklik, Türk milliyetçiliğinin, daha doğrusu yeni dünya görüşümüzün olmazsa olmazıdır. İnanç ve düşünce özgürlüğünün güvencesidir. Laiklik, dinin siyasallaştırılmamasının, din ile dünyanın arasında bir şey olup, din ve dünyanın kendi kulvarlarında yürümesinin esasıdır. Dinsizlik değildir. Atatürkçü dünya görüşünde devletin dini yoktur, buna karşılık vatandaşların dini vardır. Dolayısıyla devlet milletin iradesine, vatandaşlar da devletin iradesine saygılı olmak zorundadır. Devlet vatandaşlarının mensubu buldukları dinlere eşit mesafede durmalı, inançlarının gereğini özgürce ve serbestçe yapmalarını sağlamalıdır.

Türk milleti laikliği yürekten benimsemiştir. Bunun sebebi açıktır: Türk milleti uzun bir tarih sürecinde kurduğu devletlerde ve yarattığı şumüllü medeniyetlerde, her dinden, dilden ve renkten insanları aynı çatı altında toplamak, tamamını bir bayrak ve buyruk altında yönetme kabiliyet ve becerisini sergilemiş, belki de yegâne millettir. Selçuklular da, Osmanlılar da “teb’a” sının millî ve dinî özelliklerine müdahil olmamıştır. Hepsini “vediatullah”, yani Allah’ın emaneti olarak kabul etmiştir. Türkiye Cumhuriyeti’nin amentüsü mesabesinde sayılan “Misâk-ı Millî”de “gayr-ı müslim unsurların inançlarına, geleneklerine saygılı olmanın esasen millî ve dini hasletlerimizden olduğu” vurgulanmıştır. Dolayısıyla yeni Türkiye Devleti vatandaşlarının inançları konusunda zengin bir müktesebata sahiptir.

Hilafetin kaldırılması laiklik yolunda atılmış ilk adımdı. 3 Mart 1924 tarihinde bununla birlikte kabul edilen “Tevhid-i Tedrisat” kanunu ile de laik devletin eğitim ve öğretim zemini hazırlanmış oldu. Hilafetin Abbasilerden Osmanlılara geçtiğine dair çağdaş kaynaklarda bir bilgi mevcut değilse de, Osmanlı Sultanları zaman zaman yayınladıkları fermanlarında kendilerinin Osmanlı Devleti’nin Sultanı ve aynı zamanda yeryüzü Müslümanlarının halifesi olduklarını ifade etmişlerdir. Osmanlı Devleti bütün bir Müslüman dünyanın, “Ümmet-i Muhammed’in” manevî ve maddî sorumluluğunu üstlenmiş idi. Son derece ağır bu sorumluluğun o nispette ağır bedellerini Türk milleti ödemiştir. Yeni Türkiye Devleti kurulduktan sonra, milletlerin geleceklerini yine kendilerinin belirlemesine ilişkin anlayışın dünyada geçerli olmasıyla, Türkiye’nin ve halkının bu sorumluluğu sürdürmesi imkansızdı. Diğer taraftan Atatürkçü dünya görüşünde “Türk milletini birbirine bağlayan bağlar dinî, mezhebî ve tarikî bağlar değil, doğrudan milliyet rabitası olacaktır”.

3. Atatürkçülüğün Bir Dünya Görüşü Olarak Benimsenmesi

Atatürkçü dünya görüşünde planlı kalkınma ve karma ekonomi benimsenmiştir. Nihayet inkılapçılık üzerinde durmak lazımdır. Bu prensip yeni oluşturulan değerler sistemini dondurmaktan, onları değişmez hükümler ve doğmalar haline gelmekten kurtarmayı amaçlamıştır. Yeni dünya görüşümüz bununla bir seyyaliyete yani akıcılığa sahip olmakta, kemâle doğru sağlıklı yol almaktadır. Eğer bu akıcılık bir şekilde duracak olursa, “tereddî” nin egemenlik kurması mümkün hale gelir ki, hiç kimsenin, hiçbir kurumun böyle bir yönelmeye hakkı bulunmamalıdır. Dünya görüşümüzü dondurmaya çalışırsak, bilerek veya bilmeyerek onu soysuzlaştırır ve çağdaş bir hayat tarzı olmaktan çıkarmış olabiliriz. Atatürkçü dünya görüşünü oluşturan üç esastan da söz etmemiz gerekir: millî birlik ve beraberlik, yurttan ve dünyada barış, çağdaşlaşma yahut muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkmak.

Millî birlik ve beraberlik bütün zamanlarda muhtaç olduğumuz bir gerçekliktir. Bütün zorlukları onunla aştığımız gibi, bütün hamlelerimizi de onunla gerçekleştirdik. Millî birlik ve beraberlik, millî bağımsızlığımızın da esasıdır. Yurttan ve dünyada barış için, çağdaş uygarlık düzeyinin üstünde yer almak için mutlaka millî birlik ve beraberlik içinde olmalıyız. Unutulmamalıdır ki Türkiye Cumhuriyeti’ni

kuran halk Türk milletidir ve Millî Mücadeleyi yapan da doğrudan doğruya milletin kendisidir, Türk milletinin çocuklarıdır. Ayrıca Millî Mücadelede “şahsî hırs değil millî ülkü, millî izzet-i nefis gerçek etken olmuştur¹⁰.”

“Bugünkü Türk milletinin siyasal ve toplumsal yapısı içinde kendilerine Kürtlük fikri, Çerkezlik fikri, Lazlık fikri veya Boşnaklık fikri propaganda edilmiş vatandaşlarımız ve millettaşlarımız vardır. Fakat mazinin istibdat devirleri ürünü olan bu isimlendirmeler, birkaç düşman aleti mürteci ve beyinsizden başka, bütün millet bireylerinde üzüntü doğurmuştur. Çünkü bu millet bireyleri de, genel Türk topluluğu gibi, ortak geçmişe, tarihe, ahlâka ve hukuka sahiptir. Bu gün içimizde bulunan ve Müslüman olmayan vatandaşlar geleceklerini ve talihlerini Türk milletine vicdanî arzularıyla bağladıktan sonra, kendilerine yan gözle ve yabancı bakışıyla bakılmak, medenî Türk milletinin asil ahlâkından beklenebilir mi?¹¹”. “Ne mutlu Türküm diyene” sözünü millî benliğimizin bir ifadesi olarak kullanabiliriz. Bu ülkede, birlikte yaşama arzu ve iradesinde olduklarını izhar etmiş olan herkesin “Türk” kavramını üst kimlik olarak benimsemesi ve taşıması, şüphesiz nihayetsiz bir şan ve şereftir. Türk milleti, sicili temiz bir millettir ve bu özelliğiyle geçmişte olduğu gibi bugün ve yarın da temayüz edecektir.

Yurtta ve dünyada barış ilkesi, Atatürkçü dünya görüşünün “yeni dünya düzeni”ne en önemli katkısı olacaktır. Ülkemizin ve insanlığın mana ve madde planında ilerlemesi, gelişmesi ve “insan merkezli” yepyeni bir medeniyetin kuruluşunda barıştan başkası düşünülmemelidir. Türkiye Selçuklu Devleti’nin hem yükseliş hem de çöküş yıllarına tanık olmuş olan büyük ve ünlü düşünür Hz. Mevlana’nın şu sözleri çok anlamlıdır: “Bu dünyanın ahvali savaştan-barıştan, bolluktan-kıtlıktan, zevkten-mihnet ve meşakkatten ibarettir”. Dünyamızın tek kanatlı olduğunu düşünmemeliyiz. Barış, bolluk ve zevk kadar savaş, kıtlık ve zahmetin var olacağını unutmamalıyız. Tarihe mal olmuş bir özdeyişimiz vardır: “Biri yer biri bakar kıyamet ondan kopar”. Geçenlerde yayınlanan bir Birleşmiş Milletler raporunda¹² 4 milyar insanın 1500 doların altında, 1.5 milyar insanın 1500 ile 20.000 dolar arasında, yüz milyon insanın da 20.000 dolar üzerinde gelire sahip olduğu yer almaktadır. Rapordan çıkardığımız ilk sonuç, günümüz dünyasında bir yiyene karşılık kırk bakanın olduğudur. İkinci sonuç ise, böyle bir dünyada barışın sağlanamayacağı, sağlansa bile bunun sürdürülmesinin imkansız olduğudur. “Barış hükümlerin efendisidir.” Barışın teminatı olduğumuz, gittiğimiz yerlerde bıraktığımız iz ve tesirlerde görülmektedir. Tanzimat devri aydınlarımızdan Namık Kemal’e izafe edilen bir deyişi de burada zikretmek gerekir: “Hazır ol cenge istersen sulh ü salah” hayatî bir gerekçe olmadıkça savaşın bir cinayet olduğunu tebliğ eden Mustafa Kemal Atatürk’ün hayat tarzına, değerler manzumesine yakışan ve yaraşan budur. Barışa ve esenliğe ne kadar muhtaç olduğumuzu görmek isteyenler bölgemizde cereyan etmekte olan olaylara dikkatle bakmalıdırlar.

Atatürkçü dünya görüşünde Türk milletinin millî ülküsü olarak “muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkma” belirtilmiştir. Şimdilerde buna “Çağdaşlaşma” denmektedir ki hali hazır medeniyetin içinde bulunmaktır diye tanımlanmalıdır.

Medeniyetler bir kavmin, bir dinin ve özellikle bir coğrafyanın ürünü değildir. Bütün bir insanlığın ortak ürünü, ortak müktesebatı ve mirasıdır. Dolayısıyla “Çağdaş Medeniyet”in bütün nimetlerinden yararlanmak, ona katkıda bulunmak, milleti refah ve mutluluk içinde yaşatmak amaç edinilmiştir. Yukarıda belirtilenleri elde etmek için muhtaç olduğumuz yegâne yol gösterici bilimdir. Bilim, erdemlerin annesidir. Osmanlı Devleti’nin fikrî temellerini attığı söylenen Kırşehirli Âşık Paşa, ünlü eseri “Garibnâme¹³” de konumuzla ilgili olarak şöyle söylemektedir: “Akıl, bütün isteklerinize istikamet versin. Akıllı ve hırslı olursanız ebedî dirlik ve düzenlikte olursunuz. Bu size Çalab’ın emri olur.”

Sonuç

Çağdaşlaşmanın âlameti değişimdir. Değişim, evrenin ve doğanın yapısında vardır. Varlıklar içinde değişime en çok ihtiyacı olan şüphesiz insandır. Dahil olduğumuz değerler manzumesi bu ihtiyacı daima göz önünde bulundurmalı, önlemlerini çok önceden hazırlamalı ve almalıdır. Ünlü hukuk, tarih, sosyoloji, aynı zamanda dil ve din bilginimiz, seçkin düşünürümüz Ahmet Cevdet Paşanın şu tespiti burada tekrarlamak istiyorum: “Ahkâmın tebeddülâtı ezmânın tagayyürâtıyladır”. Sadeleştirecek olursak “hükümlerin, millî hayatı düzenleyen kuralların değişimi, zamanın değişimine bağlıdır” demektir.

Türk milletinin muasır milletler içinde yer alması, kendi kimliğinden soyutlanmasıyla olamaz. Bilakis çağdaş dünyada medenî milletler arasında “Türk Kimliği” ile bulunacaktır. Böyle bir duruş, kendine olan saygının, özgüvenin sonucudur. Bir milletin başka milletlerin kendisine saygı göstermesini dilemesi için, bu saygıyı her şeyden önce kendi kendisine göstermesi lazımdır. Böyle yaptığı takdirde çağdaşımız olan toplumların istiskâline uğramayız, alını açık ve başı dik olarak bu aile içerisinde hayatımızı sürdürebiliriz. Aksi halde “millî benliğini kaybeden bir millet başka milletlerin uşağı ve avı olacaktır”.

Tam veya sürekli bağımsızlık, esaslarını belirlemeye çalıştığımız dünya görüşünün içtenlikle benimsenmesine ve içeriğinin zenginleştirilmesine bağlıdır.

KAYNAKÇA

- Atatürk, Mustafa Kemal, **Nutuk**, C. 2, Kültür Bakanlığı Bin Temel Eser, s. 537.
- Atatürk, **Söylev ve Demeçler**, C. I, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayını, Ankara 1981, s. 321.
- Gökalp, Ziya, **Türkçülüğün Esasları**, Milli Eğitim Bakanlığı Bin Temel Eser, İstanbul 1970, s. 180.
- İnan, Afet, **Medenî Bilgiler**, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara 1969, s. 376.
- İnan, Afet, **Mustafa Kemal Atatürk'ten Yazdıklarım**, İstanbul 1971, s. 105.
- Meriç, Cemil, **Mağaradakiler**, Ötüken Neşriyat, İstanbul 1978, s. 29-33.
- Milliyet Gazetesi**, 7. 09. 2004, Meral Tamer'in sütunu.

DİPNOTLAR

- 1 Cemil Meriç, **Mağaradakiler**, Ötüken Neşriyat, İstanbul 1978, s. 29-33.
- 2 Meriç, a.g.e., s. 33.
- 3 Mustafa Kemal Atatürk, **Nutuk**, C. 2, Kültür Bakanlığı Bin Temel Eser, s. 537.
- 4 Ziya Gökalp, **Türkçülüğün Esasları**, Milli Eğitim Bakanlığı Bin Temel Eser, İstanbul 1970, s. 180.
- 5 Afet İnan, **Mustafa Kemal Atatürk'ten Yazdıklarım**, İstanbul 1971, s. 105.
- 6 Atatürk, **Söylev ve Demeçler**, C. I, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayını, Ankara 1981, s. 321.
- 7 Atatürk, **Söylev ve Demeçler**, C. I, s. 102.
- 8 Atatürk, **Söylev ve Demeçler**, C. II, s. 54.
- 9 Afet İnan, **Medenî Bilgiler**, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara 1969, s. 376.
- 10 Atatürk, **Söylev ve Demeçler**, C. II, s. 231.
- 11 Afet İnan, **Medenî Bilgiler**, s. 376.
- 12 **Milliyet Gazetesi**, 7. 09. 2004, Meral Tamer'in sütunu.
- 13 Türk Dil Kurumu tarafından hem orijinal metin hem de açıklamalı olarak yayınlanmıştır.